

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvernavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birasaáhttenossodat

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp ved Banak flystasjon i Porsanger kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Tillatelsen gjelder fra dags dato på de vilkår som følger under.

Bedriften må på forhånd avklare med Fylkesmannen i Finnmark dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke tas i bruk innen 2 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Ansvarlig enhet	Forsvarsbygg
Eies av	975 950 662
Org. nummer (BEDR)	975 950 697
Postadresse	Postboks 405 Sentrum
Poststed	0103 OSLO
Anleggsnavn	Banak flystasjon
Kommune og fylke	Porsanger kommune, Finnmark
Gårdsnummer/bruksnummer	2030/16/454
Lokalisering av anlegg	UTM sone 35, øst: 421805 nord: 7773081
NACE-kode og bransje	84.220 Forsvar

Fylkesmannens referanser

Saksnummer	Anleggsnummer
2016/3001	2020.0012.03

Tillatelse gitt: 28. juli 2017

Magnus Jakola-Fjeld
seksjonsleder

Vigdis Johnsen
senioringeniør

1. Tillatelsens ramme

Tillatelsen omfatter forurensning fra Forsvarets lufthavnvirksomhet ved Banak flystasjon. Det omfatter håndtering av overvann, drift, flyavising ved oppstillingsplassen LINE og diffuse utslipp i grunnen som følger ved bruk av flyavising kjemikalier. Tillatelsen omfatter også utslipp fra verkstedsaktiviteter og sanitæravløpsvann.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 13. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 13, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Utslipp skal overholdes innenfor de fastsatte utslippsgrenser. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte grenseverdier skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 uttrykkelig er satt grenser for.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette nødvendige tiltak for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften. Unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning, skal registreres som avvik, jf. internkontrollforskriften § 5 1. ledd punkt 7. Akutt forurensning skal i tillegg varsles til iht. pkt. 10.4.

2.6. Internkontroll

Bedriften plikter å ha internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette.¹ Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 10.1.

3. Utslipp til vann og grunn

3.1 Utslipp fra fly- og baneavising

Det tillates å bruke flyavisingkjemikalier ved Banak flystasjon tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk (KOF) på inntil 24 tonn i året, og som tilsvarer et årlig forbruk på om lag 14,5 tonn 100 % glykol.

Avrenning fra flyoppstillingsplass og snødeponi tillates infiltrert i grunnen, og det skal legges til rette for naturlig nedbrytning i grunnen. Tiltak som kan øke den naturlige nedbrytingen i mettet sone skal løpende vurderes og inngå i internkontrollen. Grunnvannsforekomsten Lakselv-Porsangmoen skal ha tilsvarende god kjemisk tilstand. Overvåkingsprogram for utslippet skal utarbeides, jf. pkt. 11.1.

Utslipet omfatter også diffuse utslipp av små mengder tilsetningsstoffer (overflateaktive stoffer og korrosjonshemmere) som finnes i flyavisingkjemikalier. Flyavisingkjemikalier som benyttes skal ha kjent PEC/PNEC i ferskvannresipient og forholdstall skal være mindre enn 1. Dette gjelder for akkumulert effekt.

Til avising av rullebaner brukes det sand.

3.2 Utslipp fra uteareal og verksteder

Diffuse utslipp fra utearealer som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet. Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende slik at restkonsentrasjonen av olje i avløpsvannet ikke overstiger 50 milligram / liter.

3.3 Sanitæravløpsvann

Bedriftens utslipp av sanitæravløpsvann skal enten tilfredsstillende bestemmelsene i forurensningsforskriftens kapittel 12 eller 13, eller eventuell påslippsavtale med kommunen.²

4. Utslipp til luft

Virksomhetens utslipp til luft skal ikke medføre nevneverdige ulemper for omgivelsene.

5. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdig skade eller ulempe for miljøet utover pkt. 3.1 over.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

² Jf. forurensningsforskriftens kapittel 12 (<50 pe) eller 13 (≥50 pe)

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven fra Fylkesmannen, eller godkjenning fra kommunen.³

6. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, som for eksempel hjelpekjemikalier, vaskemidler, smøremidler, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁴

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.⁵

7. Støy

Støy reguleres av Luftfartstilsynet og kommunens planbestemmelser.

8. Energi

Bedriften skal etablere et system som kontinuerlig, systematisk og målrettet vurderer tiltak for å oppnå best mulig energieffektiv drift. System for energibruk skal inngå i internkontrollen, jf. vilkår 2.6, og i tråd med anbefalinger i Norsk Standard for energiledelse.

9. Avfall

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften.⁶

Avfall som oppstår i bedriften skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon, eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik

³ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

⁴ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1979, nr. 79, om substitusjonsplikt § 3a

⁵ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008, nr. 516

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

10. Forebyggende tiltak og beredskap for akutt forurensning

10.1. Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Hvis aktuelt, skal beredskapen mot akutt forurensning øves minimum en gang per år.

10.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles til 110 i henhold til gjeldende forskrift⁷. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

11. Miljøovervåking og rapportering

11.1. Miljøovervåking

Forsvarsbygg skal sørge for å overvåke mulige effekter av utslipp i grunnen i henhold til et overvåkingsprogram. De kvalitetselementer i vannforekomsten som kan være direkte eller indirekte påvirket av bedriftens utslipp skal overvåkes, jf. vannforskriftens vedlegg V punkt 2.3.1 og 2.3.2. Grunnvannsforekomsten ved Lakselv-Porsangmoen skal ikke påvirkes negativt. Overvåkingsprogrammet skal forelegges Fylkesmannen innen 1.9.2017.

Program for miljøovervåking skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Når bedriften utarbeider måleprogrammet skal den velge prøvetakingsfrekvenser som gir representative prøver. Plasseringen av grunnvannsbrønner skal gi et representativt bilde av grunnvannets spredningsretning fra potensielle kilder til vannresipient.

Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne valgte metoder. Det skal gå fram av måleprogrammet hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir.

⁷ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

11.2 Kvalitetssikring av målinger

Bedriften er ansvarlig for at metoder og gjennomføring av målinger er forsvarlig kvalitetssikret og etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Fylkesmannen kan videre godta at annen metode benyttes dersom særlige hensyn tilsier det. Akkrediterte laboratorier / tjenester skal benyttes når prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten der dette er mulig.

11.3 Rapportering i Vannmiljø

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>). Data rapporteres på Vannmiljø importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

11.4 Årsrapportering

Bedriften skal innen 1. mars hvert år rapportere årlig totalforbruk av avisingskjemikalier (dvs. fra to ulike vintersesonger) via www.altinn.no. Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

11.5 Undersøkelse av vannforekomst

Forsvarsbygg vil kunne pålegges å delta i en felles undersøkelse av utslipp til vannforekomsten, dvs. i grunnvannsforkomsten ved Lakselv-Porsangmoen og i Brennelvfjorden. Der det pågår overvåking i regi av Fylkesmannen eller vannregionmyndigheten, skal Forsvarsbygg bidra i felles overvåkingsprogram med data for de kvalitets-elementer i vannforekomsten som kan være direkte / indirekte påvirket av bedriftens utslipp. Undersøkelsen kan blant annet belyse samlet miljøtilstand (som inkluderer utslipp fra den sivile flyplassvirksomheten og brannøvingsaktivitet) og utslippets påvirkning i vannforekomsten.

12. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

13. Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen senest én måned etter eierskiftet.

14. Nedleggelse eller driftsstans

Hvis virksomheten/anlegget blir nedlagt eller stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning. Hvis virksomheten kan medføre forurensning etter nedleggelsen eller driftsstans, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁸. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

15. Tilsyn og journalføring

15.1 Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

15.2 Journalføring

Bedriften skal sørge for fortløpende / månedlig journalføring på forbruket av sine avisingskjemikalier. Lagring av farlig avfall skal også journalføres. Journalene skal oppbevares på anlegget i minst 3 år og være tilgjengelig for kontroll.

⁸ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumpulverforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser	
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorbenzen	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser	
Muskxylen	

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater	
Nonylfenol og nonylfenoletoksylater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylater	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og forbindelser som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFOA PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)

DEHP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350

Figur 4: Oversiktskart over området for flyvising på Banak flystasjon (markert i blått).

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvernavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birasaáhttenossodat

Forsvarsbygg
Postboks 405 Sentrum
0103 OSLO

Deres ref
2016/1927-1/

Deres dato
03.05.2016

Vår ref
Sak 2016/3001
Ark 461.3

Vår dato
28.07.2017

Saksbehandler/direkte telefon: Vigdis Johnsen - 78 95 03 72

Tillatelse etter forurensningsloven for Banak flystasjon

Vi viser til deres søknad 3. mai 2016 om tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av fly- og baneavising kjemikalier ved Banak flystasjon, Lakselv.

Vedtak

Forsvarsbygg får tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av flyavisingsvæske tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk (KOF) på inntil 24 tonn per år ved Banak flystasjon i Porsanger kommune. Tillatelsen gis i medhold av lov om forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurensningsloven), §§ 11 og 16. Tillatelsen gjelder fra dags dato på vedlagte vilkår.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten fra plikt til å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Redegjørelse for saken

Banak flystasjon brukes hovedsakelig av norske jagerfly, to redningshelikoptere fra Luftforsvarets 330 skvadron i tillegg til fly som deltar ved Forsvarets øvelser. Forsvaret har et eget flyoppstillingsområde (LINE) på eiendom 16/454 som utgjør omlag 40 000 m². Forsvarsbygg er grunneier og forvalter av forsvarets eiendom 16/454, og de søker nå om å få en formell godkjenning. Utslipp av flyavising kjemikalier fra flystasjonen har ikke tidligere vært konsesjonsbehandlet, men forbruk har blitt rapportert i lag med Avinors utslippsdata.

Forsvarsbygg søker om tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av flyavising kjemikalier som brukes på Forsvarets flyoppstillingsområde på Banak flystasjon. De søker om utslipp tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk (KOF) på ca. 24 tonn/år, som tilsvarer utslipp av inntil 14,5 tonn/år 100 % glykol. Det søkes om maksimalt tillatt oksygenforbruk per år, i stedet for mengden av det enkelte produkt. Dette vil gi større rom for å veksle mellom ulike kjemikalier som er på markedet. Forbruket av avisingmidler kan forventes å øke som følge av strenge krav til flysikkerhet og noe mer ustabil vinterklima. Det søkes om å få bruke eksisterende naturlig mark som rensemedium for flyavising kjemikalier. Bruken av flyplassområdet vil fortsette som før. Til baneavising brukes bare sand, og det er ikke behov for kjemikalier.

Søknaden fra Forsvarsbygg ble sendt på høring 5. juli 2016. Fylkesmannen fikk ingen høringsuttalelser. Søknaden er i tråd med reguleringsplanen for Lakselv lufthavn.

Bruk av avisingsmidler

Av sikkerhetsmessige årsaker må avisingskjemikalier brukes for å fjerne is fra flyene. Til avising og antiising av flyene brukes glykolholdig væske. Forsvarsbygg benytter produktene Safewing MP I Eco plus 80 og Safewing MP II Flight. I følge produkt- og sikkerhetsdatabladene karakteriseres de som fullstendig løselig i vann, lett biologisk nedbrytbare, har ikke potensiale for bioakkumulering og har meget lav toksisitet. Produktene skal ikke representere noen nevneverdig miljøfare. De inneholder så lite tilsetningsstoffer at det ikke er klassifiseringspliktig.

I søknaden har Forsvarsbygg vist til Avinors tidligere miljørisikoanalyse og miljørisikovurderinger ved Lakselv lufthavn.¹ Jordforsk og Aquateam vurderte konsekvenser av utslipp og miljørisiko ved den sivile flyplassdriften, og beregnet jordas kapasitet til selvrensing. Avinor har sin egen flyoppstillingsplass med tillatelse for avising ved den sivile flyplassen på Banak. De har tillatelse til utslipp av flyavisingsvæske tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk (KOF) på ca. 35 tonn per sesong, og baneavisingsvæske tilsvarende KOF på 8,5 tonn. Hittil har det ikke vært nødvendig å bruke baneavisingskjemikalier pga. stabilt vinterklima.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen har vurdert saken med hensyn til risiko for forurensning av omgivelsene. Tiltaket berører natur og vurderes derfor etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Fylkesmannen må også vurdere om ny aktivitet er i tråd med målsetningen i vannforskriften.

Det forutsettes at Forsvarsbygg til enhver tid kjenner til og reduserer sine utslipp. De komponenter som anses å ha størst miljømessige konsekvenser er regulert i tillatelsen. Utslipp av komponenter som det ikke er satt spesifikke grenser for i denne tillatelse skal ikke føre til skade eller ulempe for omgivelsene. For å gi Forsvarsbygg tilstrekkelig fleksibilitet ved valg av avisingskjemikalier, har Fylkesmannen fastsatt en øvre grense for kjemisk oksygenforbruk for flyavisingskjemikaliene.

Naturverdier som påvirkes av flyavising

Kunnskapen om naturmangfold ved Banakneset og Brennelfjorden baseres på eksisterende og tilgjengelig informasjon fra Naturbase og Artskart samt en kartlegging av biologisk mangfold.²

Banak flystasjon ligger på løsmasseavsetninger som har et typisk artsfattig vegetasjon med arter som krekling, tyttebær, blokkebær, linnea, marimjelle, skogstjerne, gullris, blåklokke med mer. Et statuskart for biologisk mangfold (som viser verdisatte sammenveide områder der naturtyper, ferskvannlokaliteter, vilt og rødlistearter ble vurdert samlet), viser at området for flyavising og flyplassområdet ligger utenfor viktige områder.³ Naturtypekartet viste at det ikke var registrert sårbare naturtyper ved og like rundt flyoppstillingsplassen, og heller ikke verdisatte prioriterte viltområder.⁴

Området rundt flyplassen er viktig rasteplass for ulike våtmarksfugl. De vanligste fuglene langs Finnmarkskysten vil kunne forekomme i nærheten av avisingsplassen. Vanlige norske fiskeslag forekommer i Brennelfjorden herunder laks, sjøørret og sjørøye. Porsangerfjorden er definert som nasjonal laksefjord. Det er ikke registrert sjeldne marine fiskearter i vannforekomsten og ingen gytefelt er registrert i dette området.

¹ Roseth, R. og Weideborg, M. 2003. *Miljøforhold relatert til bruk av avisingsmidler ved Banak lufthavn Lakselv*. Jordforsk rapport 78/2003 i samarbeid med Aquateam.

Hansen, E. og Saloranta, I. 2010. Miljørisikoanalyse Lakselv lufthavn juli 2010. Rapport fra Avinor datert 10.07.2010.

² BM-rapport nr. 65 - 2004. Biologisk mangfold på Banak flyplass, Porsanger kommune, Finnmark. Asplan-Viak rapport på oppdrag for Forsvarsbygg.

³ Som fotnote 1.

⁴ Som fotnote 1.

Fylkesmannen vurderer at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig kartlagt og beskrevet i saken, jf. naturmangfoldloven § 8.

Konsekvenser for naturmangfold fra flyavising

Flyavising vi pågå med korte tidsintervall noen minutter i døgnet. Fugler og dyr som oppholder seg i nærheten mens avisingen pågår, og vil etter alt å dømme holde seg unna og i liten grad forstyrres direkte. Utslippet til grunnen kan påvirke mikroorganismer og dyr/insekter i jordsmonnet ved avisingområdet og tilhørende snødeponi. Alger, bunndyr og vannlevende organismer i et nokså begrenset område rundt utslippspunktet kan muligens påvirkes. Avisingen vil trolig representere liten fare for skade, og forventes ikke å gi negative konsekvenser for bestander av fugl, fisk, insekt og dyr.

Virkningene av flyavisingen ved Banak flystasjon vurderes å være tilstrekkelig belyst, og føre-var-prinsippet etter § 9 tillegges derfor liten vekt. Flyavisingen vil neppe være til hinder for å oppnå forvaltningsmålene i §§ 4 og 5, og prinsippene om samlet belastning tillegges dermed liten vekt.

Vannforekomsten ved Banak

Banak flystasjon ligger i vannforekomsten *Vesterbotn*. Denne vannforekomsten har per i dag udefinert kjemisk og økologisk tilstand i Vann-nett. Det er udefinert om vannforekomsten står i risiko for ikke å oppnå god økologisk miljøtilstand innen 2021.

Flystasjonen ligger på elveavsetninger av sand i deltaområdet til Lakselva (Vannforekomst ID 224-10-G). Grunnvannstanden styres hovedsakelig av vannstanden i Lakselva, men kan påvirkes av springflo. Grunnvannstanden ligger omlag 1,5 meter under jordoverflata for store deler av flyplassen. Det er ikke registrerte bekker/elveleier rundt flyoppstillingsplassen, og grunnvann i dette området vil dreneres ut til sjø i Brennelvfjorden.

Det overordnede målet i vannforskriften er at vannforekomsten skal oppnå minimum god økologisk og god kjemisk tilstand innen 2021 og at overflatevann skal beskyttes mot tilstandsforringelse.

Konsekvenser og samlet belastning av utslipp til vannforekomsten

Miljørisikovurderingene for Avinors flyplassdrift vurderes som relevant og dekkende for utslipp fra flystasjonen. Dagens flyavisingsvæsker er imidlertid mer miljøvennlige enn de som ble lagt til grunn i risikovurderingene. Avinor har tillatelse til brannøving og utslipp av flyavisingsvæske tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk (KOF) på ca. 35 tonn, dvs. inntil 20 tonn 100 % glykol per sesong. I tillegg kan de bruke baneavisingkjemikalier tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk på 8,5 tonn per sesong.

Glykolholdig snø brøytes og plasseres vanligvis på vestsiden av oppstillingsplassen LINE. Avrenningen fra snødeponiet foregår imidlertid på Avinors eiendom 16/639. Jordforsk anslo at inntil 80 % av flyavisingsvæsken renner av flyene og infiltrerer i grunnen rundt flyavisingområdet og snødeponiet, mens om lag 10 % spres langs banekanter og 10 % under flyging.

I miljørisikovurderingene fra Jordforsk (nå Bioforsk) ble det vurdert at maksimalt forbruk av flyavisingkjemikalier vil føre til overbelastning av den naturlige nedbrytningskapasiteten i grunnen og grunnvann innenfor flyplassområdet. Flyavisingsvæske som ikke brytes ned vil dreneres via grunnvannet og ut til sjø i Brennelvfjorden. Stor tidevannsforskjell på 2-2,5 meter gir generelt god vannsirkulasjon. Rask nedbrytning av stoffene og fortykning ville etter Jordforsk sin samlede vurdering gi små miljømessige konsekvenser i Brennelvfjord.

Forbruket av flyavisingsvæsker varierer betydelig fra år til år, men tillatelsen må ta høyde for maksimalt forventet forbruk. Utslipp fra flystasjonen vil maksimalt utgjøre inntil 14 tonn 100 % glykol i året, med samlet mengde inntil 34 tonn ved begge flyoppstillingsplasser. Forbruket av flyavisingskjemikalier ved Banak de siste ti år tyder på at normalforbruket er langt lavere, og utgjør mellom 5-30 % av tillatt mengde.

Det er ingen bruk eller planer om bruk av grunnvannet rundt flyplassen. Brennelvfjorden får i tillegg utslipp av kommunalt avløpsvann fra Lakselv renseanlegg (om lag 6000 PE) omtrent 1 km unna estimert utslippsareal.

For å redusere faren for utslipp via grunnvannet til sjø, er det satt krav om at områder som infiltrerer flyavisingskjemikalier i minst mulig grad skal overbelastes. Tilsåing og gjødsling langs områder som er mest påvirket av avisingskjemikaliene kan bidra til å øke renskapasiteten i grunnen, og dette behovet skal vurderes fortløpende. Fylkesmannen har videre stilt krav om overvåkingsprogram for å dokumentere konsekvenser av utslippet. Det må tilpasses utslipp som pågår under snøsmelting.

Utslipet fra flyoppstillingsplassen forventes å påvirke vannkvaliteten i et begrenset område av grunnvannsforekomsten og Brennelvfjorden. Fylkesmannen vurderer at utslippet ved Banak flystasjon sett i lys av den samlede belastning ikke vil medføre fare for at miljøtilstanden i vannforekomsten vil forringes vesentlig, og det vil ikke være til hinder for at miljømålet i vannforskriften kan oppnås (§ 4). Utslippets direkte og indirekte påvirkning kan eventuelt bli undersøkt i en større miljøundersøkelse av vannforekomsten.

Konklusjon

Fylkesmannen tillater utslipp fra flyavising for å ivareta flysikkerheten ved Banak flystasjon på visse vilkår. Etablering og drift vurderes ikke å ha nevneverdige betydning for naturmangfold eller vannforekomsten. De forurensningsmessige ulemper vurderes å være akseptable så lenge driften foregår i tråd med vilkårene i tillatelsen. Det er heller ikke knyttet spesielle brukerinteresser til grunnvannet.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

Vi viser til vårt varsel i e-post 11. mai 2017 om gebyr for behandling av søknaden.

Vedtaket om gebyr gis med hjemmel i § 39-4 i forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 39 om gebyrer til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven. Vedtaket kan påklages til Fylkesmannen innen 3 uker.

Gebyret for å behandle deres søknad fastsettes etter sats 5 i forurensningsforskriftens § 39-4 om forventet ressursbruk for arbeidet, jmfør § 39-3. Det betyr at **Forsvarsbygg skal betale et gebyr på kr 36 200** for saksbehandlingen.

Faktura med innbetalingsblankett vil bli tilsendt av Miljødirektoratet. Gebyret vil forfalle til betaling 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang etc.

Vedtakene kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram. Klagen bør begrunnes, og skal sendes til Fylkesmannen i Finnmark.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Vi ber om at vår referanse oppgis ved henvendelse til oss.

Vi ber om at vår referanse oppgis ved henvendelse til oss.

Med hilsen

Magnus Jakola-Fjeld
seksjonsleder forurensning

Vigdis Johnsen
senioringeniør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Vedlegg: vilkår for tillatelse

Kopi:
Avinor
Porsanger kommune

